

Hallituksen toimintakertomus 2016

- Hoitokulusuhde parani 74,6 %:iin (77,9 %)
- Vakuutusmaksutulo kasvoi 5 % ja oli 713 milj. euroa (680 milj. €)
- Sijoituksia oli 6 084 milj. euroa (5 908 milj. €), tuotto 6,6 % (3,7 %)
- Vakavaraisuuspääoma kasvoi 846 milj. euroon (751 milj. €), vakavaraisuusaste 15,5 % (14,2 %) ja vakavaraisuusasema 1,4 (1,4)
- Asiakashyvityksiin 12,4 miljoonaa euroa (10,2 milj. €), keskimäärin 0,45 prosenttia TyEL-palkkasummasta (0,39 %)
- Maksetut eläkkeet 1 140 milj. euroa (1 135 milj. €)

Talouden kehitys

Suomen talous kasvoi vuonna 2016 jonkin verran ennakoitua ripeämmin erityisesti yksityisen kulutuksen ja investointien kohenemisen myötä. Yritysten luottamus vahvistui. BKT kasvoi 1,6 prosenttia edellisvuodesta. Työttömyysaste oli joulukuussa 7,9 prosenttia eli 1,3 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin. Eteran suhdanneindeksi kehittyi positiivisesti koko vuoden. Seurantaryhmän työntekijämäärät kasvoivat 3,3 prosenttia edellisvuodesta. Myös rakentamisen toimialaindeksi oli vahvasti positiivinen koko vuoden.

Työeläkejärjestelmän kehitys

Eläkeuudistus

Eläkeuudistus tuli voimaan vuoden 2017 alusta. Eläkeikärajat nousevat vaiheittain, eläkettä karttuu yhtäläisesti eri-ikäisille ja käytössä on uusia eläkemuotoja. Tavoitteena on pidentää suomalaisten työuria ja vähentää näin julkisen talouden kestävyysvajetta.

Vanhuuseläkeikä nousee vuoden 2017 jälkeen kolmella kuukaudella vuodessa, kunnes vanhuuseläkeiän alaraja on 65 vuotta. Uudet ikärajat koskevat vuonna 1955 tai sen jälkeen syntyneitä. Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden eläkeikäraja kytketään elinajan kehitykseen.

Eläkettä karttuu 17-vuotiaasta lähtien kaikenikäisille 1,5 prosenttia palkasta vuodessa. Yrittäjillä alaikäraja on 18 vuotta. Siirtymäajalla vuoden 2025 loppuun saakka eläkettä karttuu 53–62-vuotiaille 1,7 prosenttia palkasta vuodessa. Työeläkemaksua ei enää vähennetä eläkkeen perusteena olevasta palkasta.

Eläkeuudistuksen myötä osa-aikaeläke poistui. Tilalle tuli osittainen varhennettu vanhuuseläke, jota on haettu heti vilkkaasti. Osittainen varhennettu vanhuuseläke antaa mahdollisuuden nostaa osan

eläkkeestä jo hieman ennen varsinaista vanhuuseläkeikää riippumatta siitä, jatkaako työntekoa vai ei. Osittaista vanhuuseläkettä on mahdollista hyödyntää myös työuraa jatkaessaan.

Raskas ja pitkä työura voi antaa mahdollisuuden hakeutua eläkkeelle jo 63-vuotiaana. Työuraeläkettä voi hakea 38 vuoden työskentelyn jälkeen.

Lykkäyskorotus palkitsee työuran jatkamisesta yli vanhuuseläkeiän. Jos eläkettä ei ota maksuun heti vanhuuseläkeiän alarajalla, saa eläkkeeseensä 0,4 prosentin lykkäyskorotuksen jokaiselta kuukaudelta.

Eterassa valmistauduttiin eläkeuudistuksen tuomiin muutoksiin. Uusi, alalla yhteisesti käytössä oleva eläkekäsittelyjärjestelmä otettiin Eterassa käyttöön vuoden 2016 lopussa.

Eläkeyhtiökohtainen asiakashyvytys

Asiakashyvitysten jakoperusteet tullaan muuttamaan vuoden 2018 alusta eläkeyhtiökohtaiseksi. Kukin eläkeyhtiö on hakenut sosiaali- ja terveysministeriöltä vahvistuksen eläkeyhtiön omille asiakashyvitysten jakosäännöille. Muutos vaikuttaa vuonna 2019 maksettaviin asiakashyvityksiin. Jaettavien hyvitysten enimmäismäärä määräytyy yhä kaikille eläkeyhtiöille yhteisten laskuperusteiden mukaan. Sosiaali- ja terveysministeriön tulkinnan mukaan hyvitysten jakamisen lähtökohtana on se, että hyvityksinä jaettava ylijäämä kohdistetaan työnantajajoukoille siinä suhteessa kuin ne ovat ylijäämää tuottaneet.

Myös työeläkeyhtiötä vaihtavan yrityksen jälkihyvityksiin on tulossa muutoksia. Jälkihyvitysten tasoa ehdotetaan pienennettäväksi vuodesta 2017 lähtien. Muutos koskee eläkevakuutuksia, jotka siirtyvät työeläkeyhtiöstä toiseen 31.3.2017 alkaen.

Vakavaraisuussäätelyn uudistaminen

Eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskentaan liittyvä uusi lainsäädäntö on otettu käyttöön vuoden 2017 alussa. Vakavaraisuusraja kuvaa sitä vakavaraisuuspääoman määrää, joka eläkelaitoksella on oltava vakuutus- ja sijoitusriskejään varten. Uusi sääntely pyrkii ottamaan eläkelaitoksen sijoituksiin liittyvät riskit huomioon laskennassa entistä kattavammin. Uudella vakavaraisuusmallilla ei ole arvioitu olevan olennaista vaikutusta Eteran vakavaraisuusvaateisiin.

Vuoden 2017 alusta alkaen työeläkelaitosten vastuuvelan osaketuottosidonnaisuuden määrää nostettiin 10 prosentista 15 prosenttiin vastuuvelasta. Muutos lisää eläkelaitosten kapasiteettia sijoittaa pörssiosakkeisiin. Sijoituksista aiempaa hieman suurempi osa on siis voitu vuoden 2017 alusta alkaen sijoittaa pörssiosakkeisiin ilman vakavaraisuuteen kohdistuvan osakeriskin määrän kasvamista. Vuoden 2018 alusta alkaen osakesidonnaisuuden määrä tulee edelleen nousemaan 20 prosenttiin vastuuvelasta.

Työhyvinvointitoiminnan sääntely

Finanssivalvonnan uudet työhyvinvointitoiminnan sääntelyyn liittyvät ohjeet ja raportointimääräykset tulivat voimaan maaliskuun 2016 alussa. Työeläkevakuutusyhtiöille annettujen ohjeiden tavoitteena oli parantaa työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan, kilpailun ja varojen käytön valvottavuutta sekä edistää

toiminnan kilpailuneutraliteettia. Ohjeet eivät muuttaneet merkittävästi Eteran työhyvinvointitoiminnan laajuutta tai periaatteita. Edellisvuotisessa tarkastuksessaan Finanssivalvonta arvioi Eteran työhyvinvointitoiminnan laadukkaaksi.

Markkinoiden väärinkäyttöasetus

Uusi markkinoiden väärinkäyttöasetus MAR tuli voimaan heinäkuun alussa. Asetus koskee julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla rahoitusvälineillä tehtäviä liiketoimia ja toimeksiantoja. Sääntelyn tavoitteena on parantaa sijoittajan suojaa ja lisätä luottamusta markkinoihin. Asetuksessa säädettiin toimenpiteistä, joihin EU:n jäsenvaltioiden oli ryhdyttävä markkinoiden väärinkäytön estämiseksi. Asetuksen edellyttämät seikat sisällytettiin Eteran sisäisiin toimintaohjeisiin ja yhtiössä otettiin käyttöön markkinoiden väärinkäytön estämiseen liittyvä ilmoitusmenettely.

Eteran tulos

Etera jatkoi toimintansa kehittämistä Etera 2020 -ohjelmassa. Eteran hoitokulusuhde eli liikekulut suhteessa hoitokustannuksiin varten varattuihin maksuihin parani 74,6 prosenttiin (77,9 %). Kokonaisliikekulut olivat 44 miljoonaa euroa (42 milj. €).

Eteran kokonaistulos oli 167 miljoonaa euroa (-69 milj. €). Kokonaistulos muodostuu vakuutusliikkeen tuloksesta, sijoitustoiminnan tuloksesta, hoitokustannustuloksesta ja muusta tuloksesta. Vakuutusliikkeen tulos oli 19 miljoonaa euroa (19 milj. €) ja sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin 136 miljoonaa euroa (-97 milj. €). Hoitokustannustulos oli 11 miljoonaa euroa (9 milj. €) ja muu tulos 2 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuus

Eteran vakavaraisuus vahvistui vuoden aikana merkittävästi. Vakavaraisuuspääoma oli vuoden lopussa 846 miljoonaa euroa (751 milj. €). Vakavaraisuusaste oli 15,5 prosenttia (14,2 %) ja vakavaraisuusaste 1,4 (1,4).

Vastuovelka eli tulevia eläkkeitä varten varattu rahamäärä oli vuoden lopussa 5 365 miljoonaa euroa (5 207 milj. €).

Asiakashyvitykset

Asiakashyvitykset kasvoivat 22 prosenttia edellisvuodesta. Etera siirtää vuoden 2017 asiakashyvityksiin 12,4 miljoonaa euroa (10,2 milj. €). Se on keskimäärin 0,45 prosenttia TyEL-palkkasummasta (0,39 %).

Asiakkaat ja vakuutukset

TyEL-sopimusasiakkaita oli 26 000 (24 500) eli 6 prosenttia edellisvuotta enemmän. Tilapäisesti vakuutusmaksuja maksoi 20 500 TyEL-asiakasta (22 600). Yrittäjäasiakkaiden määrä kasvoi 7 prosenttia

edellisvuodesta. Vuoden lopussa Eteralla oli 9 620 YEL-asiakasta (8 964). Etera vastasi vuoden aikana noin 200 000 työntekijän eläketurvasta (200 000).

Maksutulo

Eteran vakuutusmaksutulo kasvoi 5 prosenttia edellisvuodesta. Etera sai vakuutusmaksutuloa kaikkiaan 713 miljoonaa euroa (680 milj. €). YEL-maksutulon osuus oli 38 miljoonaa euroa (35 milj. €).

TyEL-palkkasumma oli 2 749 miljoonaa euroa (2 633 milj. €) ja YEL-työtulosumma 180 miljoonaa euroa (163 milj. €). Eteran vakuutusmaksutulosta lasketun markkinaosuuden arvioidaan olevan 5,3 prosenttia (5,2 %).

Uudet vakuutukset ja siirtoliike

Uusien vakuutusten myynti jatkui vahvana. Eteran markkinaosuus uusista TyEL-vakuutuksista oli 15,2 prosenttia (14,8 %) ja uusista YEL-vakuutuksista 9,0 prosenttia (9,8 %).

Etera teki erinomaisen tuloksen myös vakuutusten siirtoliikkeessä. Hyvää tulosta tehtiin erityisesti syyskuun siirtokierroksella, joka oli Eteran historian paras. Vuoden 2016 siirtoliikkeen myötä Eteraan tulevat vakuutukset kasvattavat maksutuloa 8,8 miljoonalla eurolla. Uusia vakuutettuja siirtyy Eteraan vajaa 2 000.

Asiakas- ja kumppaniyhteistyö

Etera jatkoi tiivistä yhteistyötä asiakkaidensa kanssa. Syksyllä 2016 tehdyn asiakassuhdetutkimuksen mukaan 97 prosenttia asiakkaista (93 %) oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä Eteran toimintaan. Suosittelijoiden määrä kasvoi edelleen, ja nettosuositeluindeksi NPS oli erinomaisella tasolla, 47 (43).

Eteran vuosittain järjestämät talous- ja palkkahallintoasioiden koulutuspäivät kiersivät marraskuussa 13 paikkakunnalla ja keräsivät runsaasti osallistujia. Eteran lisäksi tilaisuuksissa luennoivat Danske Bank, Fennia ja Verohallinto.

Eteran asiakkaista koostuvat Vaikuttajaverkostot toimivat yhdeksällä paikkakunnalla ja kokoontuivat kaksi kertaa vuodessa. Työnantajien ja yrittäjien neuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa.

Etera jatkoi yhteistyön syventämistä strategisten kumppaneidensa Danske Bankin, Fennian ja Pohjantähden kanssa. Myös tiivis yhteistyö tilitoimistojen kanssa jatkui. Hyvä kumppaniyhteistyö näkyi myynnin tuloksissa. Etera aloitti lisäksi yhteistyön Oma Säästöpankin kanssa.

Digitaaliset palvelut

Etera kehittää aktiivisesti digitaalisia palveluitaan. Lähivuosina panostukset suunnataan erityisesti verkko- ja mobiilipalveluihin sekä asiakaspalvelua tukeviin järjestelmiin. Uusien, asiakkaalle tarjottavien digipalveluiden lisäksi Eterassa panostetaan automaation kautta aikaansaatavaan kustannustehokkuuteen sekä perusjärjestelmien ylläpitoon muuttuvassa toimintaympäristössä.

Työkykypalvelut

Etera tarjosi asiakkailleen työkyvyttömyysriskien hallintaan tietoa, Eteran omia tutkimus- ja asiantuntijapalveluita, asiakkaan tarpeisiin vastaavia työhyvinvointitoimenpiteitä ja työkaluja. Vuoden aikana Etera teki työhyvinvointiyhteistyötä noin 580 asiakasyrityksen kanssa.

Etera Valmennukset keräsivät osallistujia eri puolilla Suomea ja tarjosivat koulutusta asiakasyritysten esimies- ja asiantuntijatehtävissä työskenteleville. Valmennuspäivien teemoina olivat mm. muutoksen johtaminen, esimiestaidot, itsensä johtaminen sekä vuorovaikutus- ja työyhteisötaidot. Myös eri aiheista pidetyt webinaarit saivat hyvän vastaanoton ja keräsivät paljon osallistujia. Keväällä 2017 alkava, verkkovalmennuksena toteutettava Univalmennus herätti paljon kiinnostusta.

Tutkimuksia toteutettiin asiakasyrityksissä runsaasti. Eteran Hyvä työvire -palvelu ja Hyvä työelämä -tutkimus tarjosivat asiakasyrityksille tietoa kehittämisen tueksi. Verkkotyökalu Kompassi tarjosi tietoa ja apua arjen esimiestyöhön. Henkilöstötuottavuuden mittaamista pilotoitiin ja kehitettiin asiakasyrityksissä.

Etera avasi syyskuussa 2016 uuden, työhyvinvointia tutkivan ja kehittävän, yhteisöllisen työtilan. Työhuone Pasilassa testataan uusimpia työhyvinvointia tukevia ratkaisuja ja kerätään tietoa työympäristön kehittämiseksi. Eteran pääyhteistyökumppanit Työhuoneessa ovat Elisa, Halton ja Isku. Helsingin Länsi-Pasilassa Etera-talon alakerrassa sijaitseva Työhuone Pasila on maksutta Eteran asiakkaiden käytössä.

Etera on mukana tuomassa työhyvinvointinäkökulmaa Rudus Oy:n kehittämässä rakennusalan turvapuistossa Espoossa, jossa kuvataan työturvallisuuden tärkeyttä konkreettisin esimerkein.

Ammatillisen kuntoutuksen aloitusmäärät kasvoivat 7 prosenttia edellisvuodesta. Ammatillisen kuntoutuksen aloitti 492 vakuutettua (459). Vuoden aikana Etera antoi 652 myönteistä ennakkopäätöstä kuntoutuksesta (734). Ammatillisen kuntoutuksen avulla takaisin työelämään palasi 77 prosenttia Eteran vakuutetuista (76 %).

Lahjoitukset ja palkinnot

Etera tukee työkyvyttömyyden ennaltaehkäisemiseksi tehtävää työtä. Vuonna 2016 valtaosa yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatuista rahoista käytettiin lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäisevään sekä nuorten työllistymistä edistävään toimintaan. Etera lahjoitti 10 000 euroa Vähävirikkeinen hoito kaksisuuntaisessa mielialahäiriössä -tutkimukseen, 17 000 euroa Suomen Icehearts ry:n toimintaan ja 10 000 euroa Suomen Mentorit ry:n Annetaan 100 vuotta töitä -kampanjaan. Joulutervehdysten sijaan Etera lahjoitti 3 000 euroa Suomen Mielenterveysseuran lasten ja nuorten mielenterveystyöhön.

Eteran Työkykypalkinnon 2016 sai oululainen Arkkitehtitoimisto Kanttia 2 Oy. Muut Työkykypalkintofinalistit olivat Ansari-Yhtymä Oy, Finnsteve-yhtiöt, Lujatalo Oy ja Siparila Oy. Viiden

finalistin joukosta voittajan valitsi työmarkkinakonkari Lasse Laatusen. Työkykypalkinto jaetaan taas syyskuussa 2017.

Eteran Ilmianna Paras pomo -kampanja nosti esiin esimiestyön tärkeyttä. Alkuvuodesta 2016 Etera palkitsi parhaat pomot Pohjois-, Itä-, Etelä- ja Länsi-Suomesta. Heidän joukosta valittiin Suomen paras pomo. Palkinnon sai tamperelaisen Eatech Oy:n toimitusjohtaja Esa Mäkelä. Seuraavan kerran Etera palkitsee Suomen parhaan pomon keväällä 2017.

Eläkkeet

Etera maksoi eläkkeitä ja kuntoutuskuluja 1 140 miljoonaa euroa (1 135 milj. €). Vastuunjakokorvauksia yhteisesti kustannettavista eläkkeistä Etera sai 348 miljoonaa euroa (373 milj. €). Eläkkeensaajia oli vuoden lopussa 135 337 (138 117).

Eläkehakemusten määrä oli edellisvuotista tasoa. Kaikkiaan Eteraan tuli 7 830 uutta eläkehakemusta (7 786). Vanhuuseläkehakemusten määrä pysyi edellisvuotisella tasolla, ja työkyvyttömyyseläkehakemusten määrä väheni 6 prosenttia.

Uusia eläkkeitä Etera myönsi 6 210 (6 060). Uusia vanhuuseläkkeitä Etera myönsi 2 837 (2 908). Perhe-eläkkeitä myönnettiin 1 747 (1 619) ja osa-aikaeläkkeitä 69 (41). Uusia työkyvyttömyyseläkkeitä Etera myönsi 1 557 (1 491). Yleisimmät syyt uusien työkyvyttömyyseläkkeiden taustalla olivat mielenterveyden häiriöt (31 %) ja tuki- ja liikuntaelinten sairaudet (30 %).

Keskimääräinen vanhuuseläkkeellesiirtymisikä oli Eteran vakuutetuilla 63,9 vuotta (63,9). Keskimäärin Eteran vakuutetut jäivät eläkkeelle 58,6-vuotiaina (58,8).

Etera valmistautui vuoden 2017 alusta voimaan tulleeseen eläkeuudistukseen. Etera otti vuodenvaihteessa 2016–2017 käyttöön uuden, alalla yhteisesti käytössä olevan eläkekäsittelyjärjestelmän. Käyttöönotto sujui suunnitellusti.

Sijoitukset

Sijoitusvuosi 2016

Eteralla oli sijoituksia vuoden lopussa 6 084 miljoonaa euroa (5 908 milj. €). Sijoitukset tuottivat 6,6 prosenttia (3,7 %). Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 383 miljoonaa euroa (211 milj. €). Sijoitusten viiden vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 5,3 prosenttia ja kymmenen vuoden keskimääräinen nimellistuotto 2,7 prosenttia.

Sijoitusmarkkinoilla oli vuoden aikana kolme merkittävää kurssilaskuperiodia: tammi-helmikuussa, kesäkuussa ja marraskuussa. Eteran hajautettu salkkurakenne toimi hyvin ja salkun tuottovaihtelut jäivät

vähäisiksi. Tuottoa tuli tasaisesti eri tuotonlähteistä: reaalisijoitusten (kiinteistöt, metsä ja infra) osuus tuotoista oli 28 prosenttia, listattujen osakkeiden 27 prosenttia, listattujen korkosijoitusten 22 prosenttia ja muiden sijoitusten (pääomasijoitukset, lainat ja muut sijoitukset) 23 prosenttia.

Eteran sijoituksista 38 prosenttia oli kotimarkkinoilla (38 %). Vuoden aikana lisättiin sijoituksia etenkin kiinteistöihin ja metsään. Eteran kotimaisten sijoitusten tuotot olivat erityisen hyviä. Listattujen osakkeiden tuotto oli noin 20 prosenttia, metsäsijoitusten yli 15 prosenttia ja kiinteistösijoitusten lähes 9 prosenttia.

Listattujen osakkeiden tuotto heilahteli vuoden aikana voimakkaasti, mutta niiden riskipainoa säädeltiin 13–23 prosentin välillä, mikä piti osuuden kokonaisriskistä maltillisena. Suurin osa valuuttariskistä oli suojattu ja avoin valuuttariski tuli lähinnä USA:n dollarista ja kehittyvien talouksien valuutoista. Korkoriski pidettiin vuoden jälkimmäisellä puoliskolla hyvin vähäisenä.

Vuoden 2016 lopussa Eteran sijoitukset jakoutuivat riskikorjatusti seuraavasti:

Sijoitukset riskin mukaisesti ryhmiteltynä	31.12.2016, milj. €	31.12.2015, milj. €
Korkosijoitukset	2 177	2 639
Lainasaamiset	233	305
Joukkovelkakirjalainat	1 604	1 914
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	-108	256
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	1 712	1 658
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	340	420
Osakesijoitukset	1 827	1 600
Noteeratut osakkeet	1 227	1 076
Pääomasijoitukset	474	491
Noteeraamattomat osakkeet	93	33
Kiinteistösijoitukset	1 127	1 002
Suorat kiinteistösijoitukset	872	708
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	255	293
Muut sijoitukset	535	555
Hedge-rahastosijoitukset	300	227
Hyödykesijoitukset	9	9
Muut sijoitukset	226	319
Sijoitukset yhteensä	5 666	5 796
Johdannaisten vaikutus	451	113
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	6 084	5 908

Korkosijoitukset

Euroalueen korot laskivat heinäkuuhun saakka ja Saksan 10 vuoden korko kävi alimmillaan -0,2 prosentissa. USA:n ja euroalueen korot kääntyivät selvään nousuun lokakuussa, kun makroluvut vahvistuivat ja odotus USA:n koronnostoista lisääntyi. Korot jatkoivat nousuaan marraskuussa. Luottoriskipreemiot levenivät alkuvuonna, mutta laskivat joulukuussa vuoden alimmille tasoille, mikä kohotti niiden tuottoa.

Eteran korkosijoitukset tuottivat kokonaisuudessaan 4,4 prosenttia (2,0 %). Korkoriskiltä suojautuminen turvasi loppuvuoden tuottoja. Eriyisen hyvin, 12 prosenttia, tuottivat kehittyvien talouksien lainat. Sijoitus- ja high yield -lainat tuottivat yli 7 prosenttia.

Osakesijoitukset

Indeksitasolla parhaiten tuottivat kotimaiset osakkeet, kehittyvät markkinat ja USA, jotka nousivat yli 10 prosenttia. Sen sijaan Euroopan ja Japanin markkinoiden tuottokehitys jäi vaatimattomaksi. Kehittyviä markkinoita tukivat mm. odotukset USA:n investointien kiihtymisestä, mikä nosti raaka-ainehintoja. Donald Trumpin valinta presidentiksi nosti USA:n osakekurssia vuoden lopulla. Euroopan osakekurssien kehitystä painoivat osaltaan Brexit sekä euroalueen poliittinen epävarmuus.

Eteran osakesijoitusten tuotto oli kokonaisuudessaan 10,7 prosenttia (6,4 %). Noteeratut osakkeet tuottivat 9,9 prosenttia (2,3 %) ja pääomasijoitukset 9,9 prosenttia (16,6 %). Parhaiten, yli 26 prosenttia, tuottivat kotimaiset suorat sijoitukset noteeraamattomiin osakkeisiin. Listatuista osakkeista kotimaiset osakkeet tuottivat noin 20 prosenttia.

Kiinteistö- ja reaalijoitukset

Kiinteistömarkkinoilla koettiin ennätysvuosi transaktioiden arvon noustessa Suomessa yli 7 miljardin euron ja samalla yli 10 vuoden takaisen huipun. Alhainen korkotaso piti kiinteistösijoitusten tuottovaatimukset edelleen alhaisina, ja salkkukaupat yleistyivät.

Asuntojen rakennuttaminen jatkui vahvana, ja Etera käynnisti useita uusia hankkeita mm. pääkaupunkiseudulla, Oulussa ja Tampereella. Rahastojen osuutta vähennettiin kiinteistöissä, mutta infrastruktuurissa ja muissa reaalijoituksissa sijoitusrahastoja kasvatettiin jonkin verran. Etera teki merkittävän metsäsijoituksen ostamalla vähemmistöosuuden Finsilva Oyj:stä.

Kiinteistösijoitusten tuotto oli 8,7 % (4,2 %). Suorien kiinteistösijoitusten tuotto oli 8,0 % (4,3 %) ja kiinteistörahastojen tuotto 10,7 % (3,8 %). Kokonaisuudessaan Eteran reaalijoitusten tuotto, kiinteistölainat mukaan lukien, oli 7,6 %.

Muut sijoitukset

Muiden sijoitusten osalta aktiivinen varainhoitajien valinta tuotti tulosta ja tuottokehitys oli vakaata. Eteran muut sijoitukset tuottivat 3,2 prosenttia (3,0 %). Näistä sijoituksista merkittävimpien eli hedge-rahastosijoitusten tuotto oli 3,2 prosenttia (3,1 %) ja muiden sijoitusten 3,6 prosenttia (3,2 %).

Vastuullinen sijoittaminen

Etera on sitoutunut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (UNPRI). Vastuullisuus on osa sijoitusprosessia. ESG-asioiden eli ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan liittyvien näkökohtien huomioiminen on osa jokaista sijoituspäätöstä. ESG-asioiden huomioon ottamisesta ovat vastuussa kaikki sijoituspäätöksiä tekevät henkilöt. Etera teettää kaksi kertaa vuodessa ulkopuolisen selvityksen, jossa arvioidaan Eteran sijoituskohteita ESG-näkökulmasta. Kaikissa kiinteistöhankeissa korostetaan sekä energiatehokkuutta että kestävää rakentamista.

Konserni

Konserniin kuului 69 tytäryhtiötä (57), joista 44 oli kiinteistöosakeyhtiötä, 14 asunto-osakeyhtiötä ja 11 kiinteistönhallintayhtiötä. Lisäksi Etera on osakkaana 20 omistusyhteisyhtiössä (19). Tilikauden aikana Etera perusti 8 kiinteistöyhtiötä. Etera osti 11 ja myi 7 tytäryhtiötä.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä oli Eterassa keskimäärin 231 (227). Vakituksessa työsuhteessa oli 95 prosenttia henkilöstöstä (96 %). Naisten osuus oli 66 prosenttia (68 %), ja henkilöstön keski-ikä 45 vuotta (46 v.).

Vuoden aikana eläköityi 5 henkilöä (7). Kaikkiaan henkilöstön määrä väheni vuoden aikana 11 henkilöllä (23). Uusia henkilöitä rekrytoitiin 15 (22). Vakituiseen työsuhteeseen heistä tuli 15 (15). Luvuissa ei ole mukana vuosilomasijaisuuksia eikä muita lyhyitä sijaisuuksia.

Vuoden aikana tehtiin pieniä organisaatiomuutoksia. Digitalisointia vauhdittamaan perustettiin uusi digitaaliset palvelut -ryhmä, jonka tehtävänä on edistää digitaalisten palveluiden kehittämistä Eterassa. Lakipalvelut siirtyivät samaan toimintoon aktuaaripalveluiden kanssa. Asiakkuudet ja vakuuttaminen -toiminnon asiakaspalveluryhmää vahvistettiin pienyritysten asiakkuuksien hoitoon ja myyntityöhön erikoistuneilla henkilöillä.

Palkkoja ja palkkioita maksettiin henkilöstölle 16 miljoonaa euroa (14 milj. €). Palkka- ja palkkioselvitys julkaistaan osana Eteran verkkovuosikertomusta.

Henkilöstön hyvinvointi

Vuoden aikana Eterassa toteutettiin työpaikkaselvitykset tietohallinnossa, sijoituksissa sekä asiakkuudet ja vakuuttaminen -toiminnossa. Työpaikkaselvityksessä selvitetään yhdessä työterveyshuollon kanssa työn ja työpaikan olosuhteet sekä arvioidaan niiden terveydellistä merkitystä. Työpaikkaselvityksessä arvioidaan lisäksi muun muassa työn fyysistä ja psykososiaalista kuormitusta, työjärjestelyitä sekä tapaturmavaaroja. Selvitysten perusteella tehtiin korjaavia toimenpiteitä työtiloissa ja työyhteisöissä. Työpaikkaselvitykset jatkuvat vuonna 2017.

Marraskuussa toteutettiin Great Place to Work -tutkimus. Koko Eteran tasolla tutkimuksen tulos oli edellisvuosien tasoinen. Toimintojen välillä on selviä eroja, ja aiemmin toteutetut toimenpiteet mm. lähijohtamisen kehittämiseksi ovat selvästi tuottaneet tulosta. Kahdeksan kymmenestä eteralaisesta vastasi Eteran olevan kaikkiaan todella hyvä työpaikka.

Vuonna 2015 alkanut lähijohtamisen kokonaisuus päättyi maaliskuussa 2016. Lähijohtamisen tukea jatkettiin kuukausittaisilla esimiespulsikyselyillä sekä kuukausittaisilla johtamisamuilla, joissa esimiehet saivat valmennusta ajankohtaisista johtamisaiheista, kuten etätyön johtamisesta sekä tavoitteiden asettamisesta. Eteran osaamiskartoitusprosessin kehittäminen jatkui, ja valitussa asiantuntijaryhmässä toteutettiin 270-arvioinnit.

Kesällä 2016 aloitettiin myynnin valmennukset, jotka jatkuivat tammikuulle 2017. Valmennusten tavoitteena oli mm. Eteran kilpailuetujen ottaminen osaksi arjen työtä kaikissa asiakaskohtaamisissa. Lisäksi syksyllä tarjottiin myös kaikille eteralaisille koulutusta mm. sosiaalisen median tarjoamiin mahdollisuuksiin sekä vuoden 2017 voimaan tulleen eläkeuudistuksen tuomista muutoksista ja niiden vaikutuksista.

Eterassa tuetaan työn ja perhe-elämän yhteensovittamista monin tavoin. Kesäkuussa Eterassa oli lapsiparkki, joka sai erinomaisen vastaanoton. Eteralaiset saivat tuoda lapsensa tutustumaan vanhempien työpaikkaan työpäivän ajaksi ja lapsille oli järjestetty omaa ohjelmaa lastenhoitajan johdolla.

Eteralaisten työkykyä ja jaksamista tuettiin monin tavoin. Eteralaisia kannustetaan liikuntaan Etera-talon monipuolisten liikuntaryhmien ja -tilojen avulla sekä tarjoamalla helppoja ja monipuolisia taukoliikuntamahdollisuuksia. Myös työmatkaliikkumiseen kannustetaan. Uuden eläkkeiden käsittelyjärjestelmän käyttöönottoon osallistuneille järjestettiin kohdennettuja jaksamista edistäviä toimenpiteitä yhdessä työterveyshuollon kanssa. Kerran vuodessa järjestetään myös yhteinen liikuntapäivä, jossa tänä vuonna liikuttiin ulkona luonnon omia liikuntamahdollisuuksia hyödyntäen.

Etera osallistui Hanken & SSE Executive Educationin järjestämään Business Lead -ohjelmaan ja tarjosi harjoittelupaikan turvapaikanhakijalle.

Yhteistä yrityskulttuuria edistettiin monin tavoin ja tapahtumin vuoden aikana. Eteran vuonna 2016 lanseeraama Työhuone Pasila sai erinomaisen vastaanoton ja oman henkilöstön voimin syntyi myös lähes 3 000 kertaa Youtubessa katsottu Etera-räppi.

Eterassa etätyöstä on muodostunut vakiintunut tapa toimia. Säännöllisesti etätyötä teki 94 (86) eteralaista. Myös Etera-talon monipuoliset työskentelyolosuhteet tukevat henkilöstön hyvinvointia.

Hallinto

Eteran osakkaita ovat vakuutuksenottajat, vakuutetut työntekijät vakuutuskohtaisesti yhdessä sekä takuupääoman omistajat. Eteralla on 112 000 euron takuupääoma, joka jakaantuu 112:een tuhannen euron nimellisarvoiseen takuuosuuteen. Takuupääomalle hyvitetään vuosittain kohtuullista tuottoa vastaava korko, joka on TyEL-vakuutuksessa käytettävä perustekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä. Takuupääoman koron maksamisesta päättää vuosittain yhtiökokous. Takuupääomaosuuksista luopuminen ja takuupääoman takaisinmaksaminen on valmisteilla, ja asiaa käsitellään kevään 2017 yhtiökokouksessa.

Eteran varsinainen yhtiökokous pidettiin 20.4.2016. Hallintoneuvoston kokouksia oli vuoden aikana kaksi ja hallituksen kokouksia 12. Puheenjohtajisto kokoontui 11 kertaa. Näistä kolmessa kokouksessa käsiteltiin nimitys- ja palkitsemisasioiden. Vaalivaliokunnan kokouksia oli kolme ja tarkastusvaliokunnan kokouksia viisi.

Hallituksen puheenjohtajana jatkoi YIT Oyj:n varatoimitusjohtaja Tero Kiviniemi. Varapuheenjohtajina jatkoivat Elinkeinoelämän Keskusliiton lainopillinen asiamies Mikko Nyysölä ja Rakennusliitto ry:n varapuheenjohtaja Kyösti Suokas. Uutena jäsenenä hallituksessa aloitti marraskuussa 2016 Insinööriliitto IL ry:n puheenjohtaja Samu Salo. Uutena jäsenenä Eteran hallitukseen kaudelle 2017–2018 valittiin Solita Group Oy:n toimitusjohtaja Jari Niska ja uudeksi varajäseneksi Suomen Hypoteekkiyhdistyksen pääekonomisti ja tutkimusjohtaja Juhana Brotherus.

Hallintoneuvoston puheenjohtajana jatkoi Lemminkäinen Infra Oy:n toimitusjohtaja Harri Kailasalo ja varapuheenjohtajana Rakennusliitto ry:n henkilöstöpäällikkö Markus Ainasoja.

Yhtiökokous valitsi Eteran hallintoneuvoston uusiksi jäseniksi Ammattiliitto Pro ry:n viestintäjohtajan Jaana Aaltosen ja Hartela-yhtiöt Oy:n toimitusjohtajan Juha Korkiamäen. Erovuoroisista jäsenistä hallintoneuvostossa jatkoi 12.

Yhtiökokous valitsi tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n.

Etera julkaisee lähipiirikaupat sekä johdon ja hallituksen jäsenten luottamustehtävät verkkosivuillaan. Etera ylläpitää sisäpiirirekisteriä pysyvistä sisäpiiriläisistä. Eteran julkinen sisäpiirirekisteri on saatavissa sähköpostitse Eterasta sekä nähtävillä Euroclear Finland Oy:n palvelupisteessä Helsingissä. Syyskuusta 2016 lähtien Etera on julkaissut verkkosivuillaan tiedot huomattavista liiketoimista asiakasyritystensä kanssa.

Selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) Etera julkaisee osana verkkovuosikertomustaan.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Eteran riskienhallinnan tavoitteena on hallita riskejä, jotka vaarantaisivat lakisääteisen tehtävän hoitamisen, strategisten tavoitteiden saavuttamisen ja liiketoiminnan kehittämisen ja toteuttamisen asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kokonaisvastuu riskienhallinnasta on hallituksella ja toimitusjohtajalla. Hallitus hyväksyy vuosittain koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman. Eteran koko riskienhallinnan suunnittelu, arviointi ja raportoinnin koordinointi toimitusjohtajan hyväksymässä laajuudessa on vastuutettu erikseen. Sijoituksiin liittyvä riskienvalvonta on järjestetty erilleen sijoitustoiminnasta. Talous ja riskienvalvonta -toiminto arvioi ja valvoo sijoitusriskejä sekä raportoi niistä hallitukselle ja johdolle.

Sijoitusriskejä hallitaan muuttamalla sijoitussalkun riskin määrää ja jakaumaa niin, että riskien määrä ja koostumus pyritään pitämään aina oikein mitoitettuna yhtiön vakavaraisuuden kannalta ja optimaalisena rahoitusmarkkinoiden tilaan nähden. Eteran hallitus on sijoitussuunnitelmassa määritellyt riskilimitit eli kuinka paljon riskiä voidaan ottaa eri muodoissa ja koko salkun osalta. Keskeisiä riskialueita ovat vakavaraisuuspoikkeama-, osake-, korko-, luotto- ja valuuttariski sekä kiinteistöriskit.

Vakuutusliikkeen riskejä hallitaan tasoitusmäärän avulla. Vakuutusliikkeen ylijäämäinen tulos siirretään tasoitusmäärään ja vastaavasti vakuutusliikkeen alijäämäinen tulos katetaan siitä. Vuoden 2017 alussa osa Eteran tasoitusmäärästä on sulautettu vakavaraisuuspääomaan ja vakuutusliikkeen tulos katetaan tältä osin jatkossa sieltä.

Riskienhallintaa ja Eteran keskeisiä riskejä kuvataan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tulevaisuuden näkymiä

Eteran oman toiminnan kehittäminen jatkuu Etera 2020 -ohjelmassa. Painopiste ohjelmassa siirtyy kustannustehokkuuden tason nostosta ja perusjärjestelmien uudistamisesta määrätietoiseen panostukseen suomalaisten työkyvyn edistämiseksi.

Tavoittelemme tältäkin osin lähivuosina selkeää tason nostoa hyödyntäen sekä historiassa kertynyttä osaamista että uuden teknologian tuomia mahdollisuuksia. Panostamme erityisesti lähiesimiestyöhön ja pienempien työyhteisöjen työkyvyttömyysriskin ennaltaehkäisyyn muuttuvan työelämän haasteissa.

Työ koko työeläkekentän kustannustehokkuuden, läpinäkyvyyden ja moninaisuuden turvaamiseksi jatkuu. Vuoden 2017 aikana hoitokustannusperuste eli työeläkeyhtiöiden tehtävien hoitoon käytettävissä oleva raha laskee seitsemällä prosentilla. Tämä pienentää osaltaan sekä työnantajien että työntekijöiden maksuja.

Finanssimarkkinoita leimaavat korkeahkot omaisuuslajien arvostustasot, lisääntynyt sääntely, matala korkotaso ja keskuspankkien toimenpiteet. Viime vuosien aikainen epävarmuus jatkunee, joten

hajautus, riskienhallinta ja kustannustehokkuus ovat kulmakiviä lähivuosien sijoitussuunnitelmassa. Sijoitamme edelleen aktiivisesti Suomeen ja etsimme sijoituskohteita kotimaasta lyhyen tähtäimen taloussuhdanteesta riippumatta.